

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра політології та соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИКЛАДНІ ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ:
ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА

для студентів

спеціальність: 052 «Політологія»
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
освітня програма: 052.00.01 «Політологія»

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 3684/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 24 р.

Київ – 2024

Розробники:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Макаренко Лілія Петрівна, доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Макаренко Лілія Петрівна, доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол № 9 від 13 лютого 2024 р.

Завідувач кафедри

Т. К. Пояркова

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми “Політологія”)
13.02.2024 р.

Гарант освітньої програми

Л. В. Панасюк

Робочу програму перевірено
13.02.2024 р.

Заступник директора/декана

В. М. Завадський

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії: Інститут президентства»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/ 90	
Курс	3	-
Семестр	6	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-
Аудиторні	42	-
Модульний контроль	6	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	42	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Інститут президентства» є визначення сутності і ролі інституту президентства в політичній системі, порівняльний аналіз зарубіжних моделей функціонування інституту президентства в умовах різних форм правління і державного устрою, огляд процесу становлення та вивчення конституційно-правових засад інституту президентства в Україні, його повноважень, взаємодії з різними гілками влади.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК – 01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК – 03	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК – 05	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК – 06	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК – 07	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
СК – 01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК – 02	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
СК – 03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
СК – 04	Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
СК – 05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування
СК – 06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК – 07	Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
СК – 08	Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
СК – 09	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців

3. Результати навчання за дисципліною

РН – 01	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
РН – 03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
РН – 05	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології в професійній діяльності.
РН – 06	Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.
РН – 07	Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.
РН – 08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-

	дослідницький апарат сучасної політичної науки.
РН - 09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
РН – 10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
РН – 11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
РН – 12	Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
РН – 13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
РН – 14	Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
РН – 15	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
РН – 16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна:					Самостійна	
	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
VI семестр							
Змістовий модуль I.							
Інститут президентства: сутність та світовий досвід функціонування							
Тема 1. Президентство як форма інституту глави держави: загальні положення.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Інститут глави держави в президентських республіках. Форми президенціалізму.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Специфіка інституту президентства в парламентських Республіках.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 4. Інститут президентства в змішаних республіках.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	34	8	8				16
Змістовий модуль II.							
Інститут президентства в політичній системі України							
Тема 5. Становлення інституту президенства в Україні.	10	4	2	-	-	-	4
Тема 6. Порядок обрання, конституційно-правовий статус і повноваження глави держави в Україні.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 7. Роль президента у сферах зовнішньої і військової політики.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 8. Конституційно-правова та політична відповідальність глави держави.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	36	10	8	-	-	-	16
Змістовий модуль III.							
Взаємодія Президента України з іншими органами влади							
Тема 9. Взаємодія Президента України з Парламентом.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 10. Взаємодія Президента України з виконавчою та судовою гілками влади. Органи забезпечення діяльності Президента України.	9	2	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом за змістовним модулем	20	4	4	-	-	-	10
Разом за курс	90	22	20	-	-	-	42

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Інститут президентства: сутність та світовий досвід функціонування

Тема 1. Президентство як форма інституту глави держави: загальні положення

Поняття та форми інституту глави держави. Монарх і президент – спільне і відмінне. Сутнісні ознаки інституту президентства. Історія походження і становлення інституту президентства. Запровадження інституту президентства в США наприкінці XVIII ст. Дж. Вашингтон – перший президент США. Становлення інституту президентства в країнах Латинської Америки. Запровадження інституту президентства в Європі. Інститут президентства у постколоніальних державах Азії та Африки. Інститут президентства в контексті «третьої» хвилі демократизації.

Різновиди президентури. Індивідуальне та колективне президентство. Імунітет та індемнітет президента. Варіанти конституційного статусу президента. Президент як глава держави, глава виконавчої влади, гарант народного суверенітету і символ нації. Місце президента у системі органів державної влади. Порядок обрання президента. Парламентський та позапарламентський варіанти обрання президента. Вимоги до кандидатів у президенти. Загальні засади законодавства щодо процедури виборів президента. Інавгурація та вступ президента на посаду. Терміни виконання президентських повноважень. Процедура дострокового припинення повноважень президента. Сутність та особливості процедури імпічменту. Тимчасово виконуючий обов'язки президента.

Методологія вимірювання сили повноважень президента. Індикатори президенціалізації.

Основні поняття теми: монарх, президент, президентура, індивідуальне президентство, колективне президентство, імунітет, індемнітет президента, імпічмент.

Тема 2. Інститут глави держави в президентських республіках.

Форми президенціалізму

Поняття та ключові ознаки президентської республіки. Позапарламентський спосіб обрання президента і формування уряду. Обсяг повноважень президента в умовах президенціалізму. США – класична модель президентського правління. Еволюція інституту президентства в США. Процес президенціалізації та перетворення президента на ключовий інститут політичної системи. Характерні риси президентської системи влади. Дуалістичність центрів влади – розподіл функцій між президентом і парламентом. Особливості системи стримувань і противаг у США. Особливості виборів президента в США.

Можливі протиріччя між волею виборців і результатами виборів. Електоральна підзвітність президента. Запозичення американського досвіду президенціалізму країнами Латинської Америки. Особливості президенціалізму в Аргентині, Болівії, Бразилії, Венесуелі, Еквадорі, Колумбії, Мексиці, Нікарагуа, Сальвадорі, інших латиноамериканських республіках. Обмеженість поширення президенціалізму в країнах Європи. Президентські республіки в країнах Азії та Африки. Переваги та недоліки президентської системи влади. Ризик втрати демократичності. Принцип «переможець отримує все» (гра з нульовим результатом). Характерні риси «суперпрезидентської республіки». Особливості становлення інституту президенства в умовах тоталітарного та авторитарного режиму. Практика втілення інституту президенства в радянську систему правління.

Основні поняття теми: президентська республіка, президенціалізація, дуалістичність, система стримувань і противаг, електоральна підзвітність президента.

Тема 3. Специфіка інституту президенства в парламентських республіках

Сутність парламентської системи влади. Обмеженість владних повноважень глави держави в умовах парламентської республіки. Повноваження парламенту. Інститут контрасигнатури. Парламентський спосіб формування уряду та обрання президента. Варіанти очолення уряду – президент або прем'єр-міністр. Відповідальність уряду перед парламентом. Право глави держави розпустити парламент. Переваги і недоліки парламентської системи влади. Ризик політичної нестабільності. Розповсюдження парламентської форми правління в країнах Європи. Парламентські республіки у ФРН, Ірландії, Італії, Швейцарії, Мальті, Сан-Марино, Фінляндії, Чехії, Словаччині, Угорщині, Австрії, Естонії, Латвії, Болгарії, у країнах Балканського півострова. Парламентські республіки в Африці та країнах Азії (Південно-Африканська Республіка, Ефіопія; Індія, Бангладеш).

Основні поняття теми: інститут контрасигнатури, парламентська форма правління, парламентська республіка.

Тема 4. Інститут президенства в змішаних республіках

Зміст і особливості змішаної республіканської форми правління. Ключові відмінності між президентсько-парламентською і парламентсько-президентською формами правління. Подвійна відповідальність уряду. Механізми підтримки рівноваги і балансу сил і повноважень гілок та інститутів влади. Повноваження президента в різних варіантах змішаної республіки. Президент як арбітр в політичних конфліктах. Переваги та недоліки змішаних форм правління. Статус і повноваження президента в змішаних формах правління в Польщі, Франції, Португалії, Румунії, Литві. Змішані форми правління в країнах Азії та Африки. Небезпека надмірного посилення

повноважень президента в змішаній республіці. Змішана республіка і авторитаризм (на прикладі Російської Федерації та інших країн). Еволюція та особливості змішаної форми правління в Україні.

Основні поняття теми: республіканська форма правління, напівпрезидентська республіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Інститут президентства в політичній системі України

Тема 5. Становлення та еволюція інституту президентства в Україні

Історичні засади інституту глави держави в Україні. Інститут глави держави в історичні періоди князівства та Гетьманату. Інститут глави держави в період національно-визвольних змагань. «Пакти і Конституції законів і вільностей Війська Запорізького» П. Орлика як історичне джерело становлення інституту президентства в Україні. Статус глави держави у проекті Конституції УНР 1917 р. Президентство М. Грушевського. Інститут глави держави в радянській Україні. Президія Верховної Ради Української РСР як колегіальний глава держави. Інститут глави держави за «Концепцією нової Конституції України» від 19 червня 1991 р. Закон «Про Президента Української РСР» від 5 липня 1991 р. Перші всенародні вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Еволюція правового статусу Президента в незалежній Україні. Статус президента України у проектах Конституції. Повноваження Президента України за Конституційним договором 1995 р. Формування президентсько-парламентської форми правління. Статус та повноваження глави держави за Конституцією України в редакції 1996 р. Зміни статусу Президента внаслідок конституційної реформи 2004 р.

Основні поняття теми: гетьманат, конституція, президентсько-парламентська форма.

Тема 6. Порядок обрання, конституційно-правовий статус та функції глави держави в Україні

Президент як Глава держави. Президент як гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Недоторканність Президента.

Порядок обрання президента. Конституційні засади виборів Президента України. Оголошення чергових виборів Президента України. Закон України

«Про вибори Президента України», що втратив чинність. Вимоги до кандидатів у президенти. Порядок висування кандидатів у Президенти, проведення та фінансування передвиборчої кампанії. Інавгурація, принесення присяги. Строки і порядок вступу на посаду Президента України.

Функції та повноваження Президента України. Поняття компетенції

Президента України. Представницькі повноваження Президента у внутрішньополітичній та зовнішньополітичній сферах. Повноваження

Президента як учасника законодавчого процесу. Повноваження Президента у сфері виконавчої влади. Кадрові повноваження Президента. Повноваження Президента у сфері судової влади, національної безпеки та оборони. Право Президента України видавати укази і розпорядження.

Основні поняття теми: вибори, інавгурація, компетенція президента, повноваження.

Тема 7. Роль президента у сферах зовнішньої і військової політики

Повноваження президента у сфері зовнішньої політики: загальне керівництво, міжнародні переговори, укладення міждержавних договорів, призначення послів тощо.

Президент — верховний головнокомандувач збройних сил. Право президента призначати міністра оборони, вище військове командування. Роль президента у формуванні військового бюджету, прийнятті воєнних програм і доктрин. Право президента на проведення мобілізації збройних сил.

Основні поняття теми: зовнішня політика, верховний головнокомандувач збройних сил.

Тема 8. Конституційно-правова та політична відповідальність глави держави

Недоторканість Президента як правова гарантія його діяльності на посту глави держави. Конституційно-правові гарантії діяльності Президента України на посту глави держави. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Розгляд у Верховній Раді України питання про усунення з поста в порядку імпічменту. Політична відповідальність глави держави.

Основні поняття теми: припинення повноважень, імпічмент, недоторканість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Взаємодія Президента України з іншими органами влади

Тема 9. Взаємодія Президента України з Парламентом

Конституційні засади і зміст системи стримувань і противаг в Україні. Взаємодія Президента з Верховною Радою України. Роль Президента у законодавчому процесі. Право на законодавчу ініціативу. Взаємодія Президента України, виконавчої і законодавчої влади стосовно кадрових повноважень. Право Президента України на скликання і розпуск парламенту. Форми комунікацій між Президентом і Верховною Радою. Парламентський контроль за діяльністю президента.

Основні поняття теми: повноваження президента, Адміністрація Президента, Офіс Президента України, представництво президента.

Тема 10. Взаємодія Президента України з виконавчою та судовою гілками влади. Органи забезпечення діяльності Президента України

Взаємовідносини Президента з Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади. Президент України і вищі органи судової влади. Президент і місцеві органи влади. Представництво Президента України у Конституційному Суді України, Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України. Взаємодія Президента України із силовими структурами. Рада з питань телебачення та радіомовлення у взаємодії із Президентом.

Органи забезпечення діяльності Президента України. Рада національної безпеки та оборони України: порядок формування, склад, функції. Адміністрація Президента України. Проблема розмежування повноважень Кабінету Міністрів і Адміністрації Президента України. Офіс Президента України як наступник Адміністрації Президента. Структура та функції Офісу Президента України.

Основні поняття теми: повноваження президента, Адміністрація Президента, Офіс Президента України, представництво президента.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	4	4	5	5	2	2
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4	2	2
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	93	-	94	-	59
Загальний бал		246					
Коефіцієнт		100/246=0.406					

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи за темами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Президентство як форма інституту глави держави.	4	5
2	Інститут глави держави в президентських республіках Форми президенціалізму.	4	5
3	. Специфіка інституту президентства в парламентських Республіках.	4	5
4	Інститут президентства в змішаних республіках.	4	5
5	Становлення інституту президенства в Україні.	4	5
6	Порядок обрання, конституційно-правовий статус і повноваження глави держави в Україні.	4	5

7	Роль президента у сферах зовнішньої і військової політики.	4	5
8	Конституційно-правова та політична відповідальність глави держави.	4	5
9	Взаємодія Президента України з Парламентом.	5	5
10	Взаємодія Президента України з виконавчою та судовою гілками влади. Органи забезпечення діяльності Президента України.	5	5
	Разом	42	50

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту,

міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.

- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю:* мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття та сутність інституту президенства.
2. Географія розповсюдження інституту президенства у світі.
3. Історичні традиції інституту глави держави в Україні.

4. Еволюція правового статусу Президента України.
5. Конституційний статус і роль президента в політичній системі суспільства.
6. Повноваження президента у президентській республіці.
7. Повноваження президента в парламентській республіці.
8. Повноваження президента в змішаній республіці.
9. Основні типи систем виборів президента.
10. Основні вимоги до кандидатів на посаду президента.
11. Конституційні засади дострокового припинення повноважень президента.
12. Взаємовідносини президента і парламенту у парламентській системі правління.
13. Взаємовідносини між президентом і парламентом у президентській системі правління.
14. Взаємовідносини між президентом і парламентом у змішаній системі правління.
15. Взаємовідносини між президентом і урядом у парламентській системі правління.
16. Взаємовідносини між президентом і урядом у президентській системі правління.
17. Взаємовідносини між президентом і урядом у змішаній системі правління.
18. Парламентський контроль за діяльністю президента.
19. Поняття компетенції, функцій та повноважень Президента України.
20. Представницькі повноваження Президента України у внутрішньополітичній та зовнішньополітичній сферах.
21. Повноваження Президента як учасника законодавчого процесу.
22. Повноваження Президента у сфері виконавчої влади згідно з Конституцією України.
23. Кадрові повноваження Президента України згідно з Конституцією України.
24. Повноваження Президента у сфері судової влади та національної безпеки та оборони.
25. Роль Президента України у сферах зовнішньої і військової політики.
26. Система стримувань і противаг між законодавчою і виконавчою гілками влади за різних форм правління.
27. Система органів забезпечення діяльності Президента України.
28. Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони України.
29. Структура і функції Офісу Президента України.
30. Взаємовідносини Президента України і вищих судових органів.
31. Взаємовідносини Президента України і силових структур.
32. Обставини та конституційні механізми дострокового припинення повноважень Президента України.
33. Президент і монарх: порівняльний аналіз функцій і політичної ролі.
34. Інститут контрасигнатури як засіб забезпечення компетенції повноважень глави держави.
35. Генерал-губернатор як глава держави: на прикладі Австралії та Канади.
36. Характеристика моделі президентства в США.
37. Характеристика латиноамериканської моделі президентства.

- 38.Характеристика афро-азійської модель президентства.
 39.Характеристика європейської моделі президентства.
 40.Посада віце-президента: сутність і функції в суспільному житті.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 –74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 90 год., з них: лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год.,
модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Семестр	VI семестр									
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I (93 балів)				Змістовий модуль II (94 балів)				Змістовий модуль III (59 балів)	
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Лекції (теми, бали)	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1бал)	4 (1 бал)	5 (2 бали)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)
Семінарські/практичні заняття (теми, бали)+ відвідування семінарів/практичних	C1 (10+1 бали)	C2 (10+1 бали)	C3 (10+1 бали)	C4 (10+1 бали)	C5 (10+1 бали)	C6 (10+1 бали)	C7 (10+1 бали)	C8 (10+1 бали)	C9 (10+1 бали)	C10 (10+1 бали)
Самостійна робота	Ср.1 -5 балів	Ср.2 – 5 балів	Ср.3 – 5 балів	Ср. 4 – 5 балів	Ср.5 – 5 балів	Ср.6 – 5 балів	Ср.7 – 5 балів	Ср.- 8 – 5 балів	Ср. 9 – 5 балів	Ср 10 – 5 балів
Поточний контроль (вид, бали)	МКР1 (25 балів)				МКР2 (25 балів)				МКР3 (25 балів)	
Семестровий контроль	Залік 100 балів									

8. Рекомендовані джерела

а) джерела, які наявні у бібліотечних фондах Університету, основна література:

1. Конституція України / Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парламент. вид-во, 2007. 64 с. (Бібліотека офіційних видань).
2. Бисага Ю. М. Вибори президента: український та зарубіжний досвід: Навч. посіб. / Ю. М. Бисага; Ужгородський національний ун-т. Юридичний факультет. Кафедра конституційного права та порівняльного правознавства. Ужгород: Ліра, 2003. 60 с.
3. Бурчак Ф. Г. Президент України / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Ред. М. С. Лопата. К.: Ін Юре, 1997. 24 с.
4. Кармазіна М. Президентство: український варіант / НАН України, Ін-т політ. та етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К., 2007. 365 с.
5. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Рудича Ф. М.: Навч. підручник для студентів вищих закладів освіти. 2002. 327 с.
6. Плахотнюк Н., Мельниченко В. Інститут президентства в Україні: становлення та розвиток / Нац. академія держ. упр. при Президентові України. К.: Вид. дім «Максімум», 2004. 223 с.
7. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: Інституційний вимір. Львів.: Тріада плюс, 2004. 392 с.
8. Савчин М. Порівняльне конституційне право. К.: Юрінком Інтер, 2020. 328 с.

б) додаткові:

1. Белов Д.М., Бисага Ю.М. Конституційно-правове регулювання інституту президента в Україні та Франції. Ужгород: Ліра, 2007. 216 с.
2. Гетьман В. Як приймалась Конституція України: Нотатки учасника розробки Основного Закону України. К., 1996. 127 с.
3. Євграфов П. Конституція України: коментар змін (2004–2007). Теоретичні та практичні аспекти: науково-практ. посіб. К.: Правова єдність, 2007. 204 с.
4. Зозуля О. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності: Монографія / О.В. Марцеляк (ред.). Х.: Харків юридичний, 2008. 304 с.
5. Кононенко Н. В. Інститут президентства в Україні: політологічний аналіз: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Інститут політ. і етнонац. дослідж., 1998. 17 с.
6. Макаренко Л.П. Особливості комунікації вищих органів державної влади в Україні за парламентсько-президентської форми державного правління. «Politicus»: науковий журнал. Одеса 2017, Вип. 6, с.69-77.
7. Макаренко Л. Політична комунікація у демократичних процесах в Україні: монографія. К.: Видавничий дім «Кий», 2017. 324 с.

8. Пояркова Т.К. Науково-теоретичне обґрунтування сутності представницької влади. *Представницька влада у державотворчому процесі : монографія / за ред. В. А. Гошовської*. Київ : НАДУ, 2018. С. 14-32.
9. Пояркова Т., Плотницька І. Еволюція патрон-клієнтських стосунків у СРСР. *Ідеологія і політика*. №3(14). 2019. С. 11–20.
10. Пояркова Т.К. Український соціум в концепції В.Липинського. *Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*. К. : Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2005. Випуск 30. С. 593–597.
11. Пояркова Т.К. Сучасні кризові процеси у світлі досліджень В.Липинського. *Studia Politologia Ucraino-Polona*. Випуск 2. Житомир-Київ-Краків : ФОП Євенок О. О., 2012. С. 114–118.
12. Пояркова Т.К. Руйнація режиму Януковича крізь призму «кризового синдрому модернізації». *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Т. Шевченка. Думка / ред. І.С. Монолатій*. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2014. № 3. С. 22–33.

в) *англомовні:*

1. Dickinson M. J. Reexamining the Growth of the Institutional Presidency, 1940-2000. *The Journal of Politics*. 2007. Vol. 69, N01, Pp. 206-219.
2. Greenstein F. *The Presidential Difference: Leadership Style from FDR to Barack Obama (Third Edition)*. Princeton: Princeton University Press. 2009. 344 p.
3. Koeker Ph. *Presidential Politics. Powers and Constraints in Comparative Perspective*. Universität Hannover. URL: <https://ecpr.eu/Events/Event/PanelDetails/5031>
4. Martínez-Gallardo C. Out of the Cabinet: What Drives Defections from the Government in Presidential Systems? *Comparative Political Studies*. 2012. Vol. 45, N01, Pp. 62-90.
5. Moe T. The Presidency and the Bureaucracy: The Presidential Advantage. In: *The Presidency and the Political System*. Edited by Michal Nelson. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press. 1994. Pp. 1-44.
6. Poiarkova T. «Others» in the Ukrainian Society as a Result of the Modern Russian-Ukrainian War. *European Journal of Sustainable Development*. 2022. 11, 1. Pp. 20-30. URL: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2022.v11n1p20>
7. Ponder D. E. Presidential Leverage and the Politics of Policy Formulation *Presidential Studies Quarterly*. 2012. Vol.42, N02, Pp. 300-323.
8. Poyarkova T. Crisis syndrome of modernization: Ukrainian variant. *Humanities and Social Sciences (dawna nazwa: Ekonomia i Nauki Humanistyczne)*. Warszawa, 2013. Vol. XVIII. № 20 (3), July–September. Pp. 137–151. URL: <http://doi.prz.edu.pl/pl/publ/einh/63>
9. Raile, ED, Pereira, C, Power, TJ. The Executive Toolbox: Building Legislative Support in a Multiparty Presidential Regime. *Political Research Quarterly*. 2011. Vol. 64, N02, Pp. 323-334.

10. Skowronek St. Presidential Leadership in Political Time. 3rd ed. Lawrence: University of Kansas Press, 2020. 272 p.
11. Skowronek St. The Politics Presidents Make: Leadership from John Adams to Bill Clinton. Paperback, Revised Edition, 545 p.
12. Stewart J. B. The Truth Behind the Scandals in the Clinton White House Yale University Press. 292 p.

9. Додаткові ресурси.

9.1. Програмне забезпечення та інтернет-ресурси:

1. <http://www.politdumka.kiev.ua/> – політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка»
2. <http://www.politik.org.ua/> – сайт Українського центру політичного менеджменту
3. [http://www.icps.kiev.ua/ library](http://www.icps.kiev.ua/library) – сайт міжнародного центру перспективних досліджень
4. <http://www.ucipr.kiev.ua/> – сайт українського незалежного центру політичних досліджень
5. <http://www.politics.ellib.org.ua/> – онлайн бібліотека з політології та політичних наук
6. <http://www.ipsa-aisp.org/> – міжнародна асоціація політичної науки.
7. <http://www.apsanet.org/> – американська асоціація політичної науки.
8. <http://www.epsanet.org/> – європейська асоціація політичної науки
9. <http://www.electionworld.org/> – вибори у світі.
10. <http://www.worldpolitics.org/> – політичний атлас сучасності

9.2. Методичне забезпечення

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу.
3. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю.
4. Роздатковий матеріал у вигляді таблиць, схем, діаграм і графіків.
5. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).
6. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
7. Перелік тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
8. Презентації.

9. Нормативні акти: Закон про мови, Конституція України, Закон про громадянство, Акт проголошення незалежності України (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).